

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-07-14 Nr. 429-312
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. vasario 26 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2022 m. vasario 24 d. eismo įvykį, kurio metu susidūrė pareiškėjo valdyta transporto priemonė „Mercedes Benz“ (toliau – automobilis) ir transporto priemonė „Vokswagen Bora“, kurios valdytojų civilinė atsakomybė įvykio metu buvo apdrausta draudiko, (toliau – įvykis). Pareiškėjas draudikui Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPD) įstatymas) 13 straipsnio 1 dalies pagrindu pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

2022 m. kovo 2 d. draudiko partnerė UAB „Smart Claims“ parengė pareiškėjo automobilio sugadinimų remonto sąmatą, kurioje nurodyta 421,74 Eur automobilio remonto išlaidų suma. Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuota 421,74 Eur žala, todėl draudikui pateikė UAB „Asistavita“ parengtą Kilnojamojo turto vertinimo ataskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita), kurioje nurodyta 2 700 Eur (be PVM) nuostolio suma.

Draudikas, įvertinęs Vertinimo ataskaitos duomenis, priėmė sprendimą vadovautis turto vertintojo atliktu automobilio būtinųjų išlaidų skaičiavimu, tačiau nesutiko su Vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio priekinio kairės pusės žibinto keitimo ir radiatoriaus grotelių rėmelio dažymo išlaidomis. Draudikas nurodė, kad minėtos detalės nebuvo sugadintos įvykio metu, todėl draudikui nekyla pareiga mokėti Vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio priekinio kairės pusės žibinto keitimo ir radiatoriaus grotelių rėmelio dažymo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos. Draudikas, iš Vertinimo ataskaitoje nurodytos nuostolio sumos išskaičiuodamas, draudiko teigimu, su įvykiu nesusijusių automobilio sugadinimų remonto išlaidas, nustatė, kad draudimo išmokos, atlyginančios įvykio metu padarytą žalą, dydis yra 1 171,24 Eur. Draudikas taip pat priėmė sprendimą atlyginti 50 proc. sudarančią turto vertintojo samdymo išlaidų sumą (t. y. 90 Eur).

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, nurodė, kad draudikas nepagrįstai nesutinka su Vertinimo ataskaitoje apskaičiuotais nuostoliais, ir teigė, kad remonto įmonė UAB „RA Paslauga“ nustatė, kad automobilio priekinis kairės pusės žibintas yra nesandarus, todėl yra rekomenduojama jį keisti. Pareiškėjas nurodė, kad draudikas nesutinka su „akivaizdžiais sugadinimais“, tačiau automobilio apžiūros neatlieka. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas Lietuvos banko prašė įvertinti draudiko sprendimo nesivadovauti Vertinimo išvados duomenimis, kad dėl įvykio pareiškėjo patirti nuostoliai sudaro 2 700 Eur (be PVM), pagrįstumą.

Pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė neginčijantis, kad įvykio metu buvo sugadintas automobilio buferis ir buferio grotelės. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko, remiantis įvykio administravimo metu pareiškėjo pateiktomis ir turto vertintojo automobilio apžiūros metu darytomis automobilio sugadinimų nuotraukomis, priimtu sprendimu atsisakyti mokėti draudimo išmoką už automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimus, teigė, kad „pirminės apžiūros metu automobilis buvo nenuplautas“. Draudikas nurodė, kad pareiškėjas draudiką informavo, kad iš karto po to, kai po įvykio pareiškėjas padarė automobilio sugadinimų nuotraukas,

prasidėjo lietus, nustojus lyti, pastebėta, kad „automobilio priekinis kairės pusės žibintas rasoja. Tik po detalaus nuplovimo išryškėjo visi įbrėžimai.“ 2022 m. balandžio 20 d. draudikas pateikė pareiškėjui sprendimą, kuriame nurodė, „kad su šiais pareiškėjo nurodytais argumentais draudikas neturi pagrindo sutikti, kadangi pareiškėjo pateiktose nuotraukose, darytose iš karto po eismo įvykio, priekinio kairės pusės žibinto pažeidimų nesimato, be to, aiškiai matosi, kad žibintas jau buvo aprasojęs, taigi jo aprasojimas nėra siejamas su eismo įvykiu. Taip pat iš pareiškėjo pateiktų nuotraukų nėra matyti, kad eismo įvykio metu būtų nukentėjęs ir automobilio radiatoriaus grotelių rėmelis.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas atsisakė mokėti „draudimo išmoką už automobilio priekinį kairės pusės žibintą ir jo keitimo darbus bei radiatoriaus grotelių rėmelio dažymą“.

Draudikas nurodė, kad „ginčas tarp pareiškėjo ir draudiko kilo ne dėl to, kad automobilio sugadinimų nuotraukose, darytose nuplovus automobilį, matosi priekinio kairės pusės žibinto bei radiatoriaus grotelių rėmelio subraižymai, bet būtent dėl to, kad šių detalių pažeidimų nesimato nuotraukose, pareiškėjo darytose iškart po eismo įvykio.“ Draudikas neturėjo objektyvios galimybės automobilį apžiūrėti iškart po eismo įvykio, t. y. 2022 m. vasario 24 d., nes pareiškėjas apie įvykį pranešė 2022 m. vasario 26 d., kai automobilis jau buvo nuplautas, todėl automobilio apžiūra nekeistų fakto, kad pareiškėjo deklaruojamų sugadinimų nesimato nuotraukose, pareiškėjo darytose iš karto po eismo įvykio. Nors automobilio priekinio kairės pusės žibinto sugadinimas buvo užfiksuotas remonto įmonės parengtame dokumente ir Vertinimo ataskaitoje, kurioje taip pat nurodytas ir radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimas, tačiau nei remonto įmonė, nei turto vertintojas nevertino įvykio aplinkybių ir sugadinimų suderinamumo, tik užfiksavo padarytą žalą ir apskaičiavo atkūrimo sąnaudas.

Draudikas nurodė, kad draudiko ekspertas, „įvertinęs žalos bylos administravimo metu surinktus duomenis ir informaciją, 2022-05-31 parengė Specialisto išvadą Nr. (*duomenys neskelbtini*), kurioje nurodė, kad sulyginus automobilio sugadinimų nuotraukas, matoma, kad priekinio kairės pusės žibinto stiklo sugadinimų iki jo nuplovimo darytose nuotraukose nebuvo. Vėliau darytose nuotraukose užfiksuoti priekinio kairės pusės žibinto stiklo sugadinimai yra įvairių krypčių, t. y. susiformavę ne tarpusavio tarp automobilių kontakto metu, tačiau šiurkščiu daiktu horizontaliai braukiant žibinto stiklą pirmyn ir atgal. Taip pat pažymėtina, kad priekinis kairės pusės žibintas jau įvykio metu buvo praradęs hermetiškumą, t. y. rasojo iš vidaus, kas yra matoma ir 2022 m. vasario 28 d. pateiktose automobilio sugadinimų nuotraukose. Išanalizavus surinktą informaciją, matoma, kad radiatoriaus grotelių sugadinimas nėra suderinamas su priekinio bamperio sugadinimais, kurie buvo padaryti eismo įvykio metu.“

Draudikas Lietuvos bankui pateikė papildomus paaiškinimus, kurie patvirtina, kad, gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas, siekdamas patikrinti duomenis, kodėl eismo įvykio deklaracijoje buvo nurodyta informacija apie su įvykiu nesusijusį automobilio priekinio kairės pusės žibinto sugadinimą, 2022 m. kovo 30 d. raštu kreipėsi į transporto priemonės „Vokswagen Bora“ valdytoją. Kadangi atsakymas į 2022 m. kovo 30 d. paklausimą nebuvo gautas, draudiko darbuotoja telefonu kreipėsi į transporto priemonės „Vokswagen Bora“ valdytoją, siekdama surinkti duomenis apie minėtos transporto priemonės valdytojo iš karto po įvykio užfiksuotą automobilio sugadinimų mastą. Transporto priemonės „Vokswagen Bora“ valdytojas draudiko darbuotoją telefonu informavo, kad įvykio metu buvo sugadintas automobilio buferis ir kad jis neatsimena, kokie automobilio sugadinimai buvo nurodyti eismo įvykio deklaracijoje.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktuose papildomuose paaiškinimuose nurodė, kad draudiko atstovė UAB „Finance property“ 2022 m. birželio 3 d. atliko automobilio sugadinimų apžiūrą. 2022 m. birželio 15 d. buvo atlikta transporto priemonei „Vokswagen Bora“ įvykio metu padarytų sugadinimų apžiūra. Draudikas pabrėžė, kad draudiko žalų ekspertas „eismo įvykių analizavimo ir modeliavimo programa „PC-crash 12.1“ atliko eismo įvykyje dalyvavusių automobilių sugretinimą. Iš gautų sugretinimo duomenų yra matoma, kad pareiškėjo automobilio radiatoriaus grotelės ir priekinio kairės pusės žibinto sugadinimai techniniu požiūriu nėra galimi automobiliams kontaktuojant tarpusavyje.“ Draudikas taip pat nurodė, kad „priekinis kairės pusės žibintas jau įvykio metu buvo praradęs hermetiškumą, t. y. rasojo iš vidaus (pažymėta ir eismo įvykio deklaracijoje „rasoja žibintas“), kas yra matoma ir 2022 m. vasario 28 d. pateiktose pareiškėjo automobilio sugadinimų nuotraukose. Tai reiškia, kad priekinis kairės pusės žibintas jau buvo sugadintas iki įvykstant kontaktui tarp automobilių, kadangi tam, kad susikauptų ir būtų matoma drėgmė žibinto viduje, reikalingas atitinkamas laiko tarpas, kuris priklauso nuo oro sąlygų ir temperatūros, kurioje automobilis yra eksploatuojamas.“

Draudikas pabrėžė, kad jis „objektyviai negalėjo vadovautis vien tik eismo įvykio

deklaracijos duomenimis, kadangi eismo įvykio deklaracijoje nurodytas priekinio kairės pusės žibinto rasojimas ir žalos reguliavimo metu pareiškėjo nurodytas radiatoriaus grotelių rėmelio pažeidimas, draudikui įvertinus kitą žalos bylos administravimo metu surinktą informaciją bei atlikus eismo įvykio aplinkybių modeliavimą programa „PC-crash 12.1“, nebuvo suderinami su 2022-02-24 eismo įvykio metu padarytais pareiškėjo automobilio priekinio bamperio sugadinimais.“

Be to, draudikas nurodė, kad, atsižvelgdamas į Lietuvos banko pateiktą siūlymą atlyginti visas pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo išlaidas ir pateiktą reikšmingą ginčo aplinkybių vertinimą, priėmė sprendimą atlyginti visas pareiškėjo patirtas turto vertintojo samdymo išlaidas ir pareiškėjui išmokėjo papildomą 90 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos dalį. Remdamasis automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių sugadinimų priežastinio ryšio su įvykio metu padaryta žala ekspertiniu vertinimu, draudikas teigė neturintis pagrindo mokėti minėtų sugadinimų remonto išlaidas atlyginančios draudimo išmokos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas vertina pateiktus įrodymus ir tuo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti išmokėti automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių sugadinimų remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką pagrįstumo.

TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba – TPVCAPD 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovujamasi eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus arba remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus. Taisyklių 38 punkte nustatyta, kad atsakingas draudikas ar Biuras priima sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, įrodančius draudžiamojo įvykio faktą, eismo įvykio metu padarytos žalos aplinkybes, eismo įvykio dalyvių atsakomybę, paskirtų ekspertų ir (ar) turto vertintojų, kitų asmenų, galinčių nustatyti turtui padarytą žalą, išvadas.

Atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, kurioms priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalą, lieka iš dalies nepagrintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje taip pat įtvirtinta, kad draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Draudikas poziciją, kad automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių sugadinimai nėra susiję su įvykiu, grindžia eismo įvykio deklaracija, apgadinimų nuotraukomis, vartojimo ginčo nagrinėjimo metu atliktų eismo įvykyje dalyvavusių automobilių apžiūrų duomenimis, transporto priemonės „Vokswagen Bora“ valdytojo paaiškinimais ir savo eksperto išvadomis. Pareiškėjas poziciją, kad minėti apgadinimai atsirado įvykio metu, grindžia savo paaiškinimais, nuplovus automobilį darytomis nuotraukomis, taip pat Vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimų remonto išlaidomis bei remonto įmonėje UAB „RA Paslauga“ atliktos automobilio apžiūros metu užfiksuotu automobilio priekinio kairės pusės žibinto nesandarumu.

Draudikui pateiktoje eismo įvykio deklaracijoje nurodyta, kad įvykio metu buvo sugadintas „priekinis bamperis, priekinė lempa“. Eismo įvykio deklaracijos 14-tame laukelyje, kuriame yra pildomos eismo įvykio dalyvių pastabos, automobilio valdytojo pastabose nurodyta: „bamperio įlūžę laikikliai, lempa rasoja“. Transporto priemonės „Vokswagen Bora“ valdytojas eismo įvykio deklaracijoje nepažymėjo jokių šios transporto priemonės sugadinimų.

Vertinant eismo įvykio deklaracijos duomenis dėl šiame dokumente nurodyto automobilio sugadinimų masto, yra reikšminga Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018, suformuota eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės išaiškinimo praktika. Kasacinis teismas minėtoje nutartyje konstatavo, kad, remiantis TPVCAPD įstatymo 1 straipsnio 6 dalimi, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniu reguliavimu tiek, kiek nereguliuoja TPVCAPD įstatymas, taikomas Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas (toliau – Draudimo įstatymas). Draudimo įstatymo 98 straipsnyje įtvirtinta draudiko pareiga tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dedant reikiamas pastangas, o kitiems draudimo santykių dalyviams – atitinkamai pareiga pateikti draudikui visus turimus draudimo sutartyje nurodytus ir draudiko reikalaujamus dokumentus bei informaciją. TPVCAPD įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad su eismo įvykiu susijęs transporto priemonės valdytojas ir pretenziją dėl padarytos per eismo įvykį žalos teikiantis asmuo privalo pateikti draudikui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, padėti jiems nustatyti įvykio aplinkybes ir žalos dydį, laikytis draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, leisti draudikui ištirti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį. Taigi, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiuose draudėjas ir nukentėjęs asmuo turi pareigą pateikti teisės aktuose nustatytą informaciją draudikui, o draudikas privalo ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018, taip pat konstatuojama, kad TPVCAPD teisinis reguliavimas suponuoja, kad, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir siekiant nustatyti eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), draudikas turi vadovautis eismo įvykio deklaracijoje nurodyta eismo įvykio schema ir užfiksuotomis eismo įvykio aplinkybėmis. Kita vertus, teisėjų kolegijos vertinimu, toks teisinis reguliavimas neatleidžia draudiko nuo pareigos rūpestingai ir atsakingai ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Todėl, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes, pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija, jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamojo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Sistemine TPVCAPD teisinio reglamentavimo analize patvirtina, kad eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, nors ir yra pagrindinis, tačiau ne vienintelis dokumentas, esantis pagrindu draudikui spręsti apie aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Todėl, remiantis kasacinio teismo išaiškinimais apie eismo įvykio deklaracijos įrodomąją reikšmę, darytina išvada, kad eismo įvykio deklaracijoje nurodyti duomenys apie „lempos“ sugadinimą ir jos rasoją gali būti nuginčyti kitais įrodymais, kurių pagrindu būtų vertinama, ar automobilio žibinto sugadinimas ir jo rasojimas yra įvykio pasekmė.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjo draudikui po įvykio pateikti paaiškinimai patvirtina, kad jis draudikui nurodė, jog, nuplovus po lietaus automobilį, buvo pastebėta, kad automobilio žibintas rasoja. Be to, pareiškėjas pabrėžė, kad remonto įmonėje UAB „RA Paslauga“ atliktos

automobilio apžiūros metu buvo užfiksuotas automobilio priekinio kairės pusės žibinto nesandarumo faktas. Pareiškėjas taip pat rėmėsi Vertinimo ataskaitos, kurioje yra apskaičiuotos automobilio priekinio kairės pusės žibinto atkūrimo išlaidos, duomenimis.

Vertinant šias pareiškėjo nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad TPVCAPD įstatymo 15 straipsnis, įpareigojantis draudiką nustatyti eismo įvykio metu padarytą žalą, lemia draudiko pareigą turėti kvalifikuotus darbuotojus, kurie yra kompetentingi nustatyti žalos dydį ir vertinti, ar visi nukentėjusio trečiojo asmens draudikui pateiktuose dokumentuose, galinčiuose pagrįsti žalos dydį (nagrinėjamu atveju – nuplovus automobilį pareiškėjo darytose automobilio sugadinimų nuotraukose, eismo įvykio deklaracijoje, Vertinimo ataskaitoje ir UAB „RA Paslauga“ atliktos apžiūros akte), nurodyti automobilio sugadinimai yra susiję su draudžiamuoju eismo įvykiu.

Svarbu pažymėti, kad, kaip pagrįstai atsiliepiame į pareiškėjo kreipimąsi nurodė draudikas, Vertinimo ataskaitą parengęs turto vertintojas ir remonto įmonės UAB „RA Paslauga“ darbuotojas tik užfiksavo matomus automobilio sugadinimus ir apskaičiavo jų remonto išlaidas. Minėti specialistai nevertino automobilio sugadinimų priežastinio ryšio su eismo įvykio metu padaryta žala. Todėl, remiantis TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio nuostatomis, įpareigojančiomis draudiką, be kitų nurodytų eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir šią žalą atlyginančios draudimo išmokos dydžio apskaičiavimo pareigų vykdymo, vertinti ir automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su eismo įvykiu, darytina išvada, kad draudiko eksperto išvados, kad automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimai nėra priežastiniu ryšiu susiję su eismo įvykio metu padaryta žala, nugincija Vertinimo ataskaitos ir remonto įmonės UAB „RA Paslauga“ nurodytus duomenis.

Automobilio valdytojo 2022 m. balandžio 4 d. draudikui pateiktoje pretenzijoje nurodyta, kad automobilio rasojimo faktas buvo pastebėtas ne iš karto po įvykio, o tada, kai automobilis buvo nufotografuotas pasibaigus lietuvi. Pareiškėjas negincija draudiko nurodytų aplinkybių, kad iš karto po įvykio darytose automobilio sugadinimų nuotraukose žibinto sugadinimų nesimatė. Priešingai, pareiškėjas draudikui pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad automobilio žibinto sugadinimai (jo rasojimo faktas) buvo pastebėti ne iš karto po įvykio. Tačiau eismo įvykio deklaracijoje buvo nurodyta, kad automobilio žibintas rasoja. Kadangi eismo įvykio deklaracijos duomenys nesutampa su pareiškėjo 2022 m. balandžio 4 d. pretenzijoje nurodytais duomenimis, šios aplinkybės taip pat kelia abejonių dėl eismo įvykio deklaracijoje nurodyto automobilio žibinto sugadinimo duomenų teisingumo.

Atsižvelgiant į pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad per įvykį buvo sugadintas ir automobilio radiatoriaus grotelių rėmelis, pažymėtina, kad eismo įvykio deklaracijoje minėto automobilio sugadinimo nebuvo nurodyto. Nurodytas automobilio sugadinimas nėra užfiksuotas ir iš karto po įvykio darytose automobilio sugadinimų nuotraukose, duomenų apie automobilio radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimą nėra ir remonto įmonės UAB „RA Paslauga“ sudarytame apžiūros akte. Duomenys apie minėtos detalės remonto išlaidų skaičiavimą yra nurodyti tik Vertinimo ataskaitoje. Tačiau, kaip minėta, turto vertintojas nevertina automobilio sugadinimų priežastinio ryšio su įvykio metu padaryta žala ir Vertinimo ataskaitos duomenys negali nugincyti draudiko ekspertų, kompetentingų nustatyti, ar automobilio sugadinimai yra eismo įvykio pasekmė, duomenų teisingumo.

Pareiškėjo prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodytos aplinkybės iš esmės patvirtina, kad pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą, remiantis įvykio administravimo metu gautomis automobilio sugadinimų nuotraukomis padarytos išvados, kad automobilio žibinto ir radiatoriaus grotelių sugadinimai nėra susiję su įvykiu, teisingumą patikrinti per automobilio apžiūrą. Vadovaudamasis minėtu reikalavimu, draudikas įgaliojo atstovę UAB „Finance property“ 2022 m. birželio 3 d. atlikti automobilio sugadinimų apžiūrą. 2022 m. birželio 15 d. buvo atlikta ir transporto priemonei „Volkswagen Bora“ per įvykį padarytų sugadinimų apžiūra.

2022 m. birželio 21 d. draudikas Lietuvos bankui pateikė ekspertiniu vertinimu pagrįstas išvadas apie ginčijamų automobilio sugadinimų priežastinį ryšį su įvykio metu padaryta žala. Draudiko pateiktuose ekspertiniuose paaiškinimuose nurodyta: „draudiko ginčijami pareiškėjo automobilio sugadinimai, t. y. priekinio kairės pusės žibinto stiklo sugadinimas yra ~60-65 cm aukštyje, radiatoriaus grotelių sugadinimas yra ~70-77 cm aukštyje. Tuo tarpu kaltininko automobilio Volkswagen Bora šiame aukštyje jokių kėbulo dalių sugadinimų nėra fiksuojama. Vertinat automobilio geometrinę formą, matoma, kad abiejų transporto priemonių labiausiai į išorę išsikišusios kėbulo dalys yra priekiniai bamperiai aukštyje ~40-55 cm. Techniniu požiūriu nėra galimi priekinio kairės pusės žibinto stiklo ir radiatoriaus grotelių sugadinimai nesulaužius priekinių automobilių bamperių. Įvertinus tai, kad eismo įvykio metu automobilių priekiniai

bamperiai nebuvo sulaužyti, draudiko ginčijami pareiškėjo automobilio sugadinimai nėra suderinami su 2022-02-24 eismo įvykio metu padarytais priekinio bamperio sugadinimais."

Draudikas 2022 m. birželio 30 d. raštu Lietuvos banką taip pat informavo, kad draudiko ekspertas „papildomai eismo įvykių analizavimo ir modeliavimo programa „PC-crash 12.1“ atliko eismo įvykyje dalyvavusių automobilių sugretinimą“. Lietuvos bankui pateiktoje 2022 m. birželio 27 d. patikslintoje Specialisto išvadoje nurodyta, kad, vadovaujantis „eismo įvykių analizavimo ir modeliavimo programa „PC-crash 12.1“ gautais duomenimis ir atliktais matavimais yra matoma, kad horizontalioje automobilio MERCEDES BENZ plokštumoje radiatoriaus grotelių sugadinimas yra ~0,13 m (~13 cm) nutolę nuo priekinio bamperio krašto, o kairės pusės priekinio žibinto stiklo sugadinimas yra ~0,07 m (~7 cm) nutolę nuo priekinio bamperio krašto. Gauti duomenys patvirtina, kad techniniu požiūriu automobilio MERCEDES BENZ priekinio kairės pusės žibinto stiklo ir radiatoriaus grotelių sugadinimai, nesulaužius priekinių automobilių bamperių, nėra galimi. Įvertinus tai, kad eismo įvykio metu automobilių priekiniai bamperiai nebuvo sulaužyti, daroma išvada, kad automobilio MERCEDES BENZ priekinio kairės pusės žibinto stiklo ir radiatoriaus grotelių sugadinimai nėra suderinami su 2022-02-24 eismo įvykio metu padarytais priekinio bamperio sugadinimais."

2022 m. birželio 27 d. patikslintoje Specialisto išvadoje konstatuojama, kad „pagal surinktą informaciją ir atliktą surinktos informacijos analizę bei atliktą papildomą eismo įvykio aplinkybių modeliavimą programa „PC-crash 12.1“ daroma išvada, kad automobilio MERCEDES BENZ radiatoriaus grotelių ir priekinio karės pusės žibinto stiklo sugadinimai nėra suderinami su 2022-02-24 eismo įvykio metu padarytais priekinio bamperio sugadinimais."

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, jei jie neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudiko ekspertas, rengdamas ekspertines išvadas, ne tik vertino įvykio metu gautų automobilio sugadinimų nuotraukų duomenis, tačiau papildomai apžiūrėjo abiejų eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių sugadinimus, siekdamas įvertinti jų suderinamumą. Be to, draudikas rinko transporto priemonės „Volkswagen Bora“ valdytojo paaiškinimus apie po įvykio užfiksuotų automobilio sugadinimų mastą. Draudiko ekspertas naudodamasis automobilių modeliavimo programa „PC-crash 12.1“ parengė išvadą, kad ginčijami automobilio sugadinimai priežastiniu ryšiu nėra susiję su įvykio metu padaryta žala, taip pat įvertino visus surinktus įrodymus, t. y. eismo įvykio deklaraciją ir pareiškėjo bei turto vertintojo darytas automobilio sugadinimų nuotraukas. Svarbu pažymėti, kad draudiko ekspertai turi specialių žinių, reikalingų eismo įvykio aplinkybių tyrimui, tai yra nuolatinė ir įprasta jų veiklos dalis. Objektivių duomenų, leidžiančių abejoti draudiko ekspertų išvadų pagrįstumu, nebuvo pateikta. Kita vertus, pareiškėjas aplinkybes, kad draudiko ginčijami automobilio sugadinimai gali būti susiję su įvykiu, iš esmės grindžia tik subjektyviais savo paaiškinimais.

Vadovaujantis kasacinio teismo praktika, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsisikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 178 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame įtvirtinta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas, ginčydamas draudiko atliktais ekspertiniais vertinimais pagrįstą sprendimą, kad Vertinimo ataskaitoje nurodyti automobilio priekinio kairės pusės žibinto keitimo ir radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimai nėra

priežastiniu ryšiu susiję su įvykiu metu padaryta žala, turėjo objektyviais įrodymais nuginčyti minėtą draudiko sprendimą, o draudikas, atvirksčiai, siekdamas įrodyti, kad išmokėta draudimo išmoka buvo teisingai apskaičiuota, turėjo pagrįsti, kad draudiko nustatytas atlygintinos žalos dydis atitinka visiško nuostolių atlyginimo principą.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjo nurodytos aplinkybės apie automobilio žibinto sugadinimą draudiko buvo nuginčytos kompetentingo specialisto ekspertinių vertinimų duomenimis. Kaip minėta, pareiškėjo pateikti įrodymai, kuriais jis grindė argumentą, kad automobilio žibinto rasojimo faktas buvo nustatytas ne iš karto po įvykio, t. y. Vertinimo ataskaitos ir UAB „RA Paslauga“ sudaryto automobilio apžiūros akto duomenys, negali nuginčyti automobilio priežastinį ryšį su įvykiu metu padaryta žala įgalioto vertinti specialisto parengtų išvadų. Be to, kaip minėta, pareiškėjas objektyviais įrodymais nenuginčijo draudiko ekspertinio vertinimo, kad automobilio radiatoriaus grotelių rėmelio sugadinimas priežastiniu ryšiu nėra susijęs su įvykiu metu padaryta žala.

Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma, darytina išvada, kad pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti automobilio priekinio kairės pusės žibinto ir radiatoriaus grotelių sugadinimų remonto išlaidas atlyginančią draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis